

Ünnepi kiadvány a 25. Arany János Irodalmi Verseny alkalmából
2018.

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKÉZELŐ

Nemzeti
Tehetség Program

A 25 éves Arany János Irodalmi Verseny margójára

A 25 éves múlttal rendelkező Arany János Irodalmi Verseny komoly, országos rangot vívott ki magának, 2010 óta iskolánk magyar munkaközössége szervezi. Intézményünkben fontosnak tartjuk, hogy a korszerű tudás megszerzése mellett időtálló emberi, erkölcsi értéket közvetítsünk tanítványainknak.

Ezt az elkötelezettségünket segíti ez a versenyünk is, amit 9. és 10. évfolyamos diákoknak hirdetünk.

Ez a korosztály az, amelyik a legjobban keresi a választ az élet kérdéseire. Megválaszolásukban segít az olvasás, a művekben megjelenő különböző élethelyzetek bemutatásával.

Az olvasás öröme, a megoldásokhoz vezető út keresése és az együttgondolkodás lehetősége az, amit az írókkal való személyes találkozás varázsa fűszerez. A verseny szervezői mindig jól kiválasztott alkotásokkal segítik a diákok válasszerését.

Olvasni szerető fiatalokat, elkötelezett felkészítőket, élményt nyújtó könyveket és további lelkesedést kívánok a következő évekre.

Barsi Éva
igazgató

Eötvös József Gimnázium és Kollégium

„Életre-halálra olvasni, mert ez a legnagyobb, az emberi ajándék.”

Márai Sándor

Köszöntő

Kedves Versenyzők, Felkészítők!

Szeretettel köszöntöm a XXV. Országos Arany János Irodalmi Verseny döntőseit Tatán.

Városunkban kiemelt szerepet kapott az elmúlt esztendő, az országos Arany János-emlékév, amelyet egy különleges eseménnyel ünnepeltünk: a Tatai Szabadtéri Színpadon tartottuk a „Vörös Rébék” című musicalballada ősbemutatóját, mely műfajában, hangnemében is egyedülálló produkció. A Pesty-Nagy Kati operarendező által színpadra állított darab óriási sikert aratott a tataiak és vendégeink körében, s a művészi élményen túl megerősített minket abban, hogy a művészet, az irodalom által hordozott üzenetek örökérvényűek, amelyek függetlenek a kortól és az aktuális divatirányzatoktól. Arany János nem egyszerűen költő, író volt, hanem nemzetünknek egy olyan kincse, aki mondataival és gondolataival folyamatos biztatást, megnyugtatót, bűnbocsánatot adott a magyar olvasóknak.

A tatai döntő résztvevői felkészülésük során már bizonyára többször is átérték azt az élményt, katarzist, amit az olvasás, az irodalmi művek megismerése jelent. Gratulálok Önöknek, hogy szabadidejük egy részét rááldozták a versenyre, és szorgalmukkal, lelkesedésükkel bizonyították, fontos és érdemes a magyar és nemzetközi szellemi örökségünket megőrizni, továbbadni!

Remélem, jól érzik majd magukat Tatán, ahol lépten-nyomon utolérhető a múlt szellemi és épített hagyatéka. Ha idejük engedi, tegyenek nagy sétákat a városban, élvezzék a versenyzést, és töltsenek felejthetetlen napokat az Öreg-tó partján!

Michl József

Michl József,
Tata város polgármestere és

Acsainé Dávid Ágnes,
az Eötvös József Gimnázium és
Kollégium fenntartója,
a Városkapu Zrt.
vezérigazgató-helyettese a verseny
megnyitóján, 2017-ben

Dr. Kelecsényi László

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI
MINISZTERIUM
Postacím: 1884 BUDAPEST, Pf. 1.
Telefon: 153-0600 — Telek: 22-5935

Ügyiratszám: 47533/1993. X.
Hiv. szám.:
Melléklet:

Elküldő: Kovács Béla

Tárgy: Arany János Irodalmi Verseny meghirdetése

Kelecsényi László igazgatóhelyettes úrnak,
Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és
Gimnázium

Budapest

Tisztelt Igazgatóhelyettes Úr!

Köszönettel megkaptam a Magyar Irodalomtörténeti
Társaság Tanári Tagozata által tervezett, Arany
János Irodalmi Versennyel kapcsolatos tájékoztató-
sukat.

Kérésüknek megfelelően az Arany János Irodalmi Verseny
1993/94-es tanévre szóló versenykiírását, meghirdetését
- a többi középiskolai tanulmányi versennyel együtt -
a Művelődési Közlöny 1993. augusztusi számában közlé-
sre fogjuk tenni.

Budapest, 1993. június 8.

Üdvözléssel:

B. J. Kelecsényi László
/B. J. Kelecsényi László/
főosztályvezető a.

Dokumentum a verseny elindulásáról és feladatsor 1994-ből

ARANY JÁNOS IRODALMI VERSENY

1994. NOV. 17.

FELADATLAP

(MÉGJEGYZÉS: A MEGOLDÁSHOZ SEMMILYEN SEGÉDZESKÖZ NEM HASZNÁLHATÓ)

I. Arany János: A nagyvidai cigányok

1. A Bolond Istók második énekében Arany ezt írja:

"Ki gondolt arra, hogy van benne eszme,
Cigányföltötti érzés valami,"...
"S oly küzdelemre, mely világcsoda,
Kétségbeesett kacaj lőn Nagy-Ida."

Fejtsd ki Arany "magyarázatának" jelentését!

(6 pont)

2. Sorold fel a "harcoló" cigányoknak és Csőri vajdának a magyarságra és Kossuthra is vonatkozó tulajdonságait!

(8 pont)

3. "Egyik a gyakorlat, másik az elmélet"... Értelmezd az idézetet! Hol hangzik el, milyen előzménye van?

(6 pont)

II. Turgenyev: Apák és fiúk

1. Mutasd be Bazarov gondolkodásmódjának legfőbb jellemzőit!

(10 pont)

2. Fogalmazd meg tömören: hogyan alakul a regény végére a főszereplők sorsa!

a/ Bazarov; b/ Arkagyij; c/ Nyikolaj Petrovics; d/ Pavel Petrovics; e/ Gyincova (10 pont)

III. Jókai Mór: Az új földesúr

1. Milyen rendeletekkel igyekszik az önkényuralom "kizökkenteni passzív ellenállásából" Garánvölgyi Ádámot a szabadságharc bukása után?

(10 pont)

2. Mi az akadályja annak, hogy "Ankerschmidt Ritter von úr" a régi magyar nemesi kastély helyébe újat építtessen?

(5 pont)

3. Miben változik Ankerschmidt lovag a cselekmény során?

(5 pont)

IV. Gárdonyi Géza: Isten rabjai

1. Milyen történelmi helyzet rajzolódik ki a regényből?

(10 pont)

2. Milyen csodátevéseit tartják számon Margitnak a kolostorban?

(10 pont)

V. Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem

1. Párosíts novellákat a kötetből valamilyen tartalmi párhuzam vagy ellentét alapján! Tömören nevezd meg a párok mellett az összekötő jelenséget is!

(2-2, max. 10 pont)

2. "Legkedvesebb Karinthy-novellám..." Ajánld a kötet egy darabját egy osztálytársadnak, kb. 8-10 sorban!

(10 pont)

VI. Szabó Lőrinc: Tücsökgéza

1. Értelmezd a mű címét!

(8 pont)

2. Mutasd be a költő gyermekkorának színhelyeit (jelentőségüket egy-egy mondatdal megfogalmazva)

(6 pont)

3. Nevezd meg három olyan személyt, aki hatással volt a gyerek lelki-szellemi fejlődésére; néhány szóval írd le azt is, hogy kik ök!

(6 pont)

VII. Gion Nándor: Virágos Katona

1. Kit találsz a legrokonoszevőbbnek a regény legjelentékenyebb figurái (Rézi, Török Ádám és Rojtos Gallai) közül? Indokold néhány sorban!

(9 pont)

2. Ki a "Virágos Katona"?

(3 pont)

3. Igazolja-e (vagy cáfolja) a regény végső kicsengése Rojtos Gallai életvét: "... el kell menni onnan, ahol a ronda dolgok történnek, ki kell lépni abból a képből, ahol a Megváltót korbácsolják."

(8 pont)

Összehasonlító fogalmazás

(Az alábbi témák közül egyet dolgozz ki kb. egyoldalmi terjedelemben!)

A/ A magyar és az orosz vidéki nemesi világ Az új földesúr és az Apák és fiúk alapján

(9 pont)

B/ Az álmodozás, az álom szerepe két választott műben (a kijelölt hét közül)

(40 pont)

C/ A humor forrásai és szerepe Arany és Karinthy művében

Jó munkát, sok örömet és sikert kívánunk!

Versenybizottság

Az Arany János Irodalmi Verseny születése

— Miért nincs tehetséggondozó verseny a középiskolások első két évfolyama számára magyarból, a bizonyítványokban első helyen szereplő tantárgypárosból? — A felismerés és a kérdés a pedagógusi pálya első szakaszán túljutó, az eredményeivel és a lehetőségeivel elégedetlen magyartanárból (e sorok írójában) fogalmazódott meg 1992-ben, és napokon belül el is kezdte a megoldás keresését.

Mindenek előtt egy bázisul szolgáló intézményt kellett találni. A Magyar Irodalomtörténeti Társaság, annak is a tanári tagozata akkoriban — Kovács Sándor Iván és Praznovszky Mihály vezetésével — már nagyon sok éve országos rendezvényeket tartott a magyartanárok elméleti továbbképzésére. Javaslatunkat egy pécsi országos előadássorozaton terjesztettük elő, a hírt a több száz főnyi szakmai közönség örömmel fogadta, az elnökség is készséggel mellénk állt.

Az anyagi háttér megteremtése is a létfeltételeket megteremtő feladatok közé tartozott. 1992 tavaszán, az 1992/1993-as első versenyidényre készülve ez csodával határos módon, napokon belül meg is történt. Kérésünket mindenütt nyitottan, sőt örömmel fogadták, és első szóra azonnal teljesítették; az állami (minisztériumi), illetve alapítványi és egyéb források az első években szinte korlátlan mennyiségben álltak rendelkezésünkre. Szükség is volt rájuk. Felmértük: kollégáinknak az esetlegesen nevező iskolákban az új verseny több téren is többletmunkát is jelent, ezért az első forduló versenyfelügyeletért, valamint a dolgozatok javításáért utólagosan munkadíjat küldtünk (a fizetett tanulmányi versenyeken akkoriban élő díjtételekkel számolva). Az útiköltséget is meg tudtuk téríteni a döntőbe jutott versenyzőknek és kísérőiknek, természetesen valamennyiük szállását és étkezését is fedezni tudtuk. Jóllehet ez az aranykor csak az első 5 évben tartott, de az 1998-ban előállt zökkenők ellenére az akkorra már lendületet kapott verseny a szűkebb anyagi körülmények között is életben maradt.

A versenybizottságot már a verseny formájának és tartalmának kialakítására meg kellett alakítani. Ahhoz, hogy a verseny országos legyen, a lehető legszélesebb körben, Kelet- és Nyugat-Magyarországról egyaránt kellett keresni a felkérhető kollégákat. A pedagógiai intézetek szaktárgyi illetékeseitől kértünk javaslatokat; munkatársakat találtunk Miskolcra, Egerből, Nagykovácsról, Pécsről, Tatabányáról és Esztergomból. Alapító tagunk és több mint tíz éven át társunk lett tehát Farkasné Juhász Krisztina, Kovács Ferencné és Tóth Tibor, állandó zsűritagunk lett az első évek után (a mai napig) dr. Uzonyi Pálné.

Az első ötleteink között az is szerepelt, hogy évente váltogatni kellene a versenybizottság tagjait azért, hogy idővel minden régióból kerüljön be egy-egy tekintélyes kolléga a verseny lebonyolítói közé — ez az elképzelés azonban már az első év után tévesnek bizonyult. Hamar kiderült, hogy csak a próbálkozásainkat együtt értékelve és összmunakával léphetünk évről évre egyre magasabb szintre.

A verseny elnevezését a megalakuláskor percek alatt eldöntöttük. Olyan kiemelkedő író-költőnk, aki az oktatáshoz is kapcsolódott, mindenki előtt elsősorban Arany János volt, nemzeti klasszikusunk.

A tartalomban pedig Babits Mihály szellemére is építettünk. Ő (a fogarasi diákjaihoz szólva) a tanítás lényegét így fogalmazta meg: „*gondolkodni és beszélni*”. Ezt az alaptételt azzal egészítettük ki: mindenek előtt olvastatni kell a diákjainkat, és gondolkodtatni-beszéltetni az olvasottakról kell, elsősorban a szépirodalmi művekről, elsősorban a magyar alkotásokról, nemzeti kultúránk foglalatairól. Versenyünket eleve tehetséggondozónak szántuk, és eleve kerülni szándékoztunk a magyartanítás szaktárgyi vonásait. A könyvolvasásra koncentráltunk, tanítványaink minél nagyobb körét szándékoztunk mozgósítani (korántsem csupán a magyarból majdan továbbtanulni szándékozókat), és kerestük a megfelelő módszereket az olvasáskultúra terjesztésére és mélyítésére.

Olvasmánylistát kell tehát minden évben összeállítanunk, az alaptanterv szerint országosan kötelező olvasmányokat természetesen kikerülve. Az évente kiválasztandó könyvek számát 7-ben határoztuk meg. Állandó szerzőnk lett (minden évben más-más művével) a névadó Arany János. Egyetlen olvasmány elég a világirodalom képviselésére. Legalább egy kortárs magyar szerző valamely alkotása szerepjen mindig a versenyen. A többi művet a régebbi magyar irodalomból kell mindig kiválasztanunk úgy, hogy azok minél többféle típust, minél több irodalomtörténeti korszakunkat képviseljék.

A feladatok jellegét tehát a „*gondolkodni és beszélni*” jegyében alakítottuk ki: tesztkérdések megválaszolása, valamint összehasonlító fogalmazás írásban, a döntőben pedig villámkérdésekre adandó válasz kifejté-

se szóban, a közönség előtt.

A tesztkérdések szerepe: a művek ismeretének bizonyítása.

Az írásbeli dolgozat már a művek értelmezésre és egybevetésére ad lehetőséget, a személyes élmények és gondolatok kifejtésére, az olvasmányok (a 7-ből legalább 2-3) világának összehasonlítására, a művilágok között meglátható összefüggések feltárására. Ilyen fogalmazást már az első forduló végén írtunk a diákokkal, mintegy 60 perces időkeretben. A második fordulóban, a döntő helyszínén azonban már 180 percre emeltük az időtartamot, ezzel is jelezve, hogy alaposabb, magasabb szintű egybevetést várunk.

A legmerészebb ötletünk pedig a versenyzők beszélgetése volt a közönség előtt (néhány neves kolléga tiltakozott is ellene). Kitartottunk: nem csupán Babits Mihályra gondolva („*gondolkodni és beszélni*”), nem is csupán Kölcsey Ferencre, hogy ti. „*eljön az idő, s társaid körében neked is fel kell állanod*” ... Képesnek kell lennie már a fiatalnak is megnyilatkozni „*élő szóval*” — később a közélet számos fórumán, kiváltképp a mai magyar társadalomban. A középiskolai magyartanításnak vállalnia kell a szóbeli kifejezőkészség fejlesztésének előtérbe állítását, még akkor is, ha a tananyag, a tanmenetek ezt még nem követelik meg. Úttörésre vállalkoztunk tehát, és örömmel tapasztaljuk: évről évre egyre több versenyzőtől hallunk a verseny döntőjén végiggondolt, felépített, sőt hatásosan előadott, a szövegfonetikát is tudatosan alkalmazó megoldást a villámkérdésre. Megjegyezzük: a retorika azóta felbukkant a magyar nyelvtanban (a 10. évfolyamon), de épp csak felbukkant; még mindig nem tölti be az őt megillető helyet a magyartanításban. Ne szorítkozzon a nyelvtanítás az elsajátítandó ismeretek átadására a retorika esetében sem! Az „ékesesszólás”, azaz napjainkban már a hatásos beszéd, a megszólalás gyakorlata álljon itt a középpontban. Ha a közszerepléshez szükséges képességeket fejlesztjük a középiskolában, azzal a kultúra mindegyik részterületén megalapozzuk a bármely irányban induló fiatalok továbbtanulását.

A verseny formájának egykori összerakása egészében véve bevált, menet közbeni módosítások csak részletekérdéseket érintettek. Az egyetlen nagyobb változás az első évek után következett be: addig a döntőre behívott 50 versenyző közül csak a legjobb 20 vehetett részt a harmadik fordulóban, a szóbeli versenyeken. Beláttuk: a kiesett fiatalokat méltatlan sérelem éri, vegyen részt tehát minden meghívott a döntő egészén. A szóbeli kérdések (és így a szóbeli fordulók) száma eleinte 4 volt, mára 3-ra csökkent; a beszédek időkerete sokáig 3 perc volt, napjainkban már csak 2. E feladatok szövegtípusai a legutóbbi versenyek tanúsága szerint is: az értelmezés, a kifejtés és az állásfoglalás (ennek és csak ennek a jellegzetes eljárása az érvelés). Az útkeresés, a tantárgyunkban fejleszthető és fejlesztendő képességek számbavétele, a módszerek alakítása, árnyalása napjainkban is tart.

A verseny tetőpontja a szóbeli forduló az utolsó délelőttön. Ekkor rendszerint vendégünk volt egy (olykor két) mai magyar író. Azokat hívtuk meg minden évben, akiknek a műve a versenyen szerepelt. Általában el is jöttek; vendégünk (és így munkatársunk) lett ilyen módon pl. Szabó Magda, Esterházy Péter, Spiró György, Szakonyi Károly, Vámos Miklós, Varró Dániel és még sokan mások. Nekik érdekes lehetett, hogy a félszáz fiatal hogyan értelmezi-értékeli művük egyik mozzanatát (a kérdést a szerzővel együtt alakítottuk ki); a versenyzők pedig alighanem megtiszteltetésnek is érezhették valamennyi esetben a szerző érdeklődését az ő gondolataik iránt. Az utolsó forduló után, az eredményhirdetés alkalmával az illető díszvendég szót kapott, köszönthette és méltathatta a versenyt és annak résztvevőit.

A döntő színhelye eleinte gyakran változott. Az első verseny országos fordulóját Budapesten bonyolítottuk le, a szóbelikre és a zárásra a Petőfi Irodalmi Múzeum impozáns épületében került sor. A következő években Komáromba, Tatabányára, Tatára és a legtöbbször Esztergomba vittük a döntőt, a megyei pedagógiai intézetet akkortájt vezető Farkasné Juhász Krisztina jóvoltából. Az első év után ő vette át és látta el egy évtizeden át a döntő rendezőjének szerepkörét, majd őt váltva lett az egész verseny szervezője és irányítója Csúzyiné Harasztosi Julianna tanárnő. Így került a döntő az utóbbi bő évtizedben Tatára, az Eötvös József Gimnáziumba. (Arany János után szabadon: *Mentek-é Tatára? mentek-é örökre?*)

Neki és kedves Munkatársainak mindezt hálásan köszönjük.

Az alapítók nevében:

dr. Kelecsényi László

Munkban a zsűri Esztergomban: Kelecsényi László, Uzonyi Pálné, Tóth Tibor

ÚJ SZÓ 2005. MÁJUS 13.

Több ezer oldalnyi irodalmi olvasmányból mérték össze tudásukat a könyvbarát középiskolások

Arany János irodalmi verseny

Az elmúlt hétvégén, szombaton és vasárnap zajlott Esztergomban a XII. Arany János irodalmi verseny országos döntője, a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézetének szervezésében.

OSSZEFOGLALÓ

A versenyn 9-10. évfolyamos diákok indulhattak, a feladatokat pedig a felkészítő tanár, illetve a pedagógus olvassanak el. Ebben az évben a következők voltak a feladatok:

1. írásbeli feladat: A nyomkereső, Lev. Tolstoj: Anna Karenina, Temesi Ferenc: Pál (A-K-ig), Jókai Mór: János szarvadvé, Petőfi Sándor: A hőbörökő, Arany János: Delibábok hőse és Babits Mihály Előadóművészete című szerepeket a költőkre vonatkozóan egy oldalas írásban felkészültségi feladatokról írásban és szóban számot adniuk a versenyzőknek. Magyarországon 144 iskolából 848 feladatlapot küldtek ki a pedagógiai intézet munkatársai, a hét műből összesen huszonegy kérdést kapnak a diákok és a szák ponton elért dolgozatokat a bíráló bizottság értékeli. Az első ötös diákok és köztársasági díjakat hívják be a kétnapos esztendőszüneti döntőbe.

A hivatalos program szombaton reggel kilenc órakor kezdődött a Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskolán, amikor a tanulók az ünnepélyes megnyitó után az írásbeli feladatot oldották meg. Minden résztvevőnek ugyanarról a zsűri által kiválasztott egyik műről kellett értekeznie és írnia a rendelkezésükre álló három óra alatt.

Juhász Krisztina

Az egykori versenyszervező visszaemlékezése

Az Arany János Irodalmi Verseny létrehozásának gondolata 1993-ban a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Magyar-tanári Tagozatában fogalmazódott meg. A következő évben, **1994-ben** meghirdettük, majd **Budapesten** megrendeztük az **első döntőt**. Azóta minden évben zajlik ez a tehetséggondozó verseny **Komárom-Esztergom megye különböző városaiban**

- 2006-ig a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete, majd annak megszűnése után, 2007-től a tatai Bláthy Ottó Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium szervezésében Tatabánya, Tata, Komárom, Esztergom adott helyszínt, majd a jelenlegi szervezők, a tatai Eötvös Gimnázium tanárai életetik tovább a versenyt.

A versenykiírás alapjaiban nem változott, de a felkészítő tanárok és a diákok véleményét figyelembe véve sokat alakítottuk a döntő menetét (anonimitás, eredményhirdetés, olvasmánylista összeállítása). A 15 év alatt állandó maradt az a **versenyszervező mag**, akik az ország különböző városaiból (Miskolc, Nagykőrös, Budapest, Tatabánya, majd Esztergom, Eger) vettek részt a pontszámhatárt elért dolgozatok újrajavításában és a döntő lebonyolításában, de új, fiatal pedagógusokat is bevontunk a munkába. Minden évben boldogan köszöntöttük egymást, mintha tegnap váltunk volna el, nemcsak kollégák, barátok is voltunk.

A verseny értékét az adta s adja ma is, hogy egyedülálló kezdeményezésként olyan korosztály számára kínálja fel az olvasás lehetőségét (**14-15 éves diákok**), amelyik még fogékonyra tehető. Ahogy Vekerdy Tamás írja: „A jó olvasó az, akinek az olvasás örömet, élvezetet okoz, aki képes átélni a hősök sorsát, azonosulni tud velük, és ebben az érzelmileg megmozgatott állapotban tágul a világról és önmagáról való tudása.” Azok a diákok, akik a több száz közül a legjobb 50 közé kerültek, azonos véleményt alkottak az olvasás örömről, hasznosságáról; intelligensen beszéltek diáktársaik körében és a zsűri előtt is az elolvasott, értelmezett művekről; egyéni véleményt alkottak a regényekről, átértézték, átérték a hősök sorsát. Meghatódtam, amikor pozitív tartalmú visszajelzéseket kaptam tőlük: „Kedves Krisztina! Nagyon szépen köszönöm az értesítést, a képeket, a levelet és az eredményeket! És persze nagyon szépen köszönöm az egész versenyt, azt hogy ott lehettem, hogy ilyen kedvesek voltak velünk, és minden mást! Sajnálom, hogy én már 10.-es vagyok, és jövőre nem indulhatok, de ettől függetlenül szeretném megkérni Önt, hogy küldje el nekem is a következő évi listát és a képeket.”

A **verseny mellett szervezett programok** közül maradandó élményt nyújt az 50 tanulónak és a kb. 30-40 kísérő tanárnak az ünnepélyes megnyitó, az esti fogadás, a baráti és szakmai beszélgetések, a város-

nézés, múzeumlátogatás, kultúrműsor (táncház, színházi előadás stb.). A felkészítő magyartanárok számára „**szakmai műhelymunka**” is folyik, hiszen megvitatjuk az irodalmi élet eseményeit, találkoznak az egyik szerzővel, tapasztalatcserét folytatnak egymással. Jól esett, hogy a verseny folytatására ösztönöztek bennünket: „Köszönjük a részletes beszámolót, valóban nagyon kellemes és színvonalas verseny részesei lehettünk. Az írók megjelenése valódi meglepetés és ünnep volt, ezt éreztük a délelőtti hangulatából is és a gyerekek reakcióiból is. Gratulálunk Mindannyiótoknak a verseny lebonyolításáért, hangulatáért; meggyőződésem, hogy élmény marad azoknak is, akik nem nyertek semmilyen diplomát. Szeretnénk mielőbb megtudni a jövő év olvasmányait, ezért kérek, ha kialakult a lista, azonnal küldd el, most kell megragadni az érdeklődést. Előre is köszönöm.” vagy „Köszönjük az Arany János Irodalmi Versenyt! Az idén is hatalmas élményt adott. Kevés ilyen jó hangulatú, diák- és tanárbarát országos döntőt ismerek. Nagy tudású a zsűri, kiváló a szervezés, csodálatos a környezet. Mindehhez szeretnék őszintén gratulálni.”

A döntő nemcsak művek elemzésére, értelmezésére, írásbeli és szóbeli önálló megnyilatkozásra ad lehetőséget, hanem egyúttal író-olvasótalálkozó is: minden évben szerepel az elolvasandó művek között **mai, élő magyar alkotó** regénye, verses kötet, aki személyesen is részt vesz a 3 napos rendezvényen, sőt maga kérdezi a diákokat alkotásával kapcsolatban. A 16 évben, míg a versenyt szerveztem, sok vendégünk és zsűri társunk volt – örömmel idézem fel a róluk készített, összegyűjtött fotókat, történeteket: Budapesten, az első döntőben Szabó Magda kérdésére válaszoltak a diákok, kétszer fogadta el meghívásunkat; Varró Dániel 10 évvel ezelőtt, 2007-ben az esztergomi Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola dísztermében tett fel kérdést a versenyzőknek regényéből. Emlékszem, amikor a vasútállomáson ráköszöntem a hátizsákos, hosszú, bozontos hajú, szakállas, farmernadrágos fiatalemberre. Amíg a verseny helyszínére szállítottam, csendesen, visszafogottan válaszolt kérdéseimre. Három évvel ezelőtt Hajdúszoboszlón találkoztam az immár háromgyermekes, elismert költővel, aki örömmel idézte fel az Arany-versenyen szerzett élményeit.

Esterházy Pétert hónapokig „zaklattam”, mire végre igent mondott a meghívásra. Nagyon elfoglalt volt, nehezen szánta rá magát az utazásra. „Csalogattam” a családjáról szóló történetekkel (apai nagyapja, gróf Esterházy Móric ugyanis megyénkben, Oroszlány-Majkpusztán született; feleségével, az idős gróf Károlyi Margittal gyerekkoromban én is találkoztam a kastélyban; édesapja a tatai Piarista Gimnáziumban – ma tatai Eötvös Gimnázium – érettségizett, egy találkozóra Esterházy Péter vitte oda egyszer.)

Első személyes találkozásunkat sosem felejttem: A megbeszélte időpontban Tata határában, az M1-es autópálya lehatárájánál vártam – a kocsimban mi mást olvasva: Esterházy-könyvet. Egyszer csak a visszapillantó tükörben észrevettem, hogy lassít, majd megáll mögöttem egy fehér személygépkocsi, kiszállt belőle az író és felém tartott. A szántóföld mellett fogtunk kezét, jókedvűen beszélgettünk, aztán saját autómmal „felvezettem” a verseny helyszínére, a gimnáziumba. A halvacsoránál közvetlenül, kedvesen beszélgetett a felkészítő tanárokkal és a diákokkal, aztán kettesben sétálni indultunk az Esterházy-birtokon, éjfélig anekdotázott, személyes törté-

Varró Dániel - diákszemmel

Szabó Magda

Jókai Anna

Gion Nándor

Kányádi Sándor

Esterházy Péter

ténetekkel szórakoztatott. Másnap a szóbeli versenyen elgondolkodott a Fancsikó és Pinta című regényének diákértelmezésein. Az Élet és Tudományban megjelent cikkében örömmel számolt be arról, hogy léteznek még olvasó diákok, s találkozott is velük Tattán.

Versenyünk **népszerű** a pedagógusok körében, s a diákok is kedvvel vesznek részt rajta, mert tapasztalják a mérhető „hasznót”: értékes műveket olvasnak-értelmeznek-elemeznek-megbeszélnek; korrekt a verseny, titkosan kezeljük a részeredményeket; nagyon jó a hangulat. A magunk között „kis OKTV”-nek becézett verseny olyan versenyzőket fedezett fel s adott nekik önbizalmat, akik a nagy OKTV-n is helyezettek lettek, s megállják helyüket a felsőfokú intézményekben.

Kívánom, hogy az általunk 16 évig szervezett, felnövő, megerősödő, **évente több száz középiskolást** megmozgató versenyünk, amely jelentős rangot vívott ki az országos tehetséggondozó versenyek között, sokáig életben maradjon.

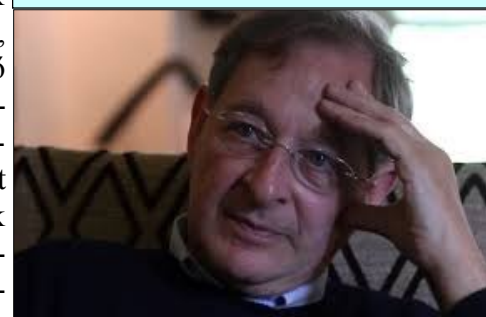
Juhász Krisztina
versenyszervező és zsűritag

Czakó Gábor

Kiss Anna

Nádas Péter

Parti Nagy Lajos

Spiró György

Temesi Ferenc

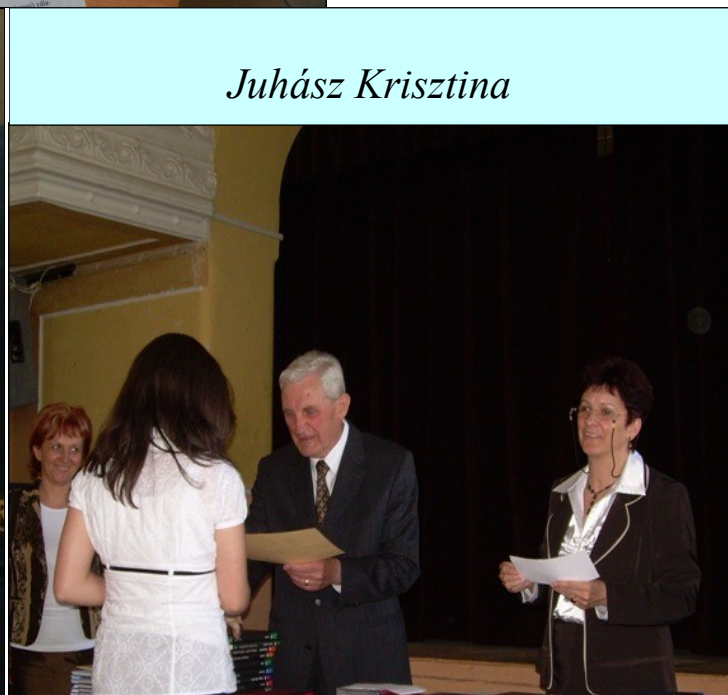
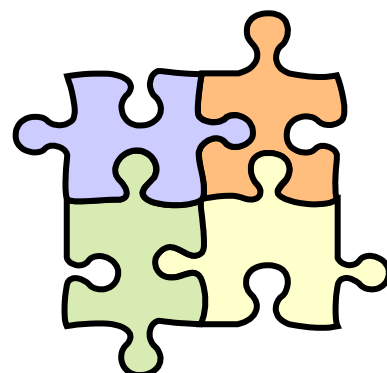
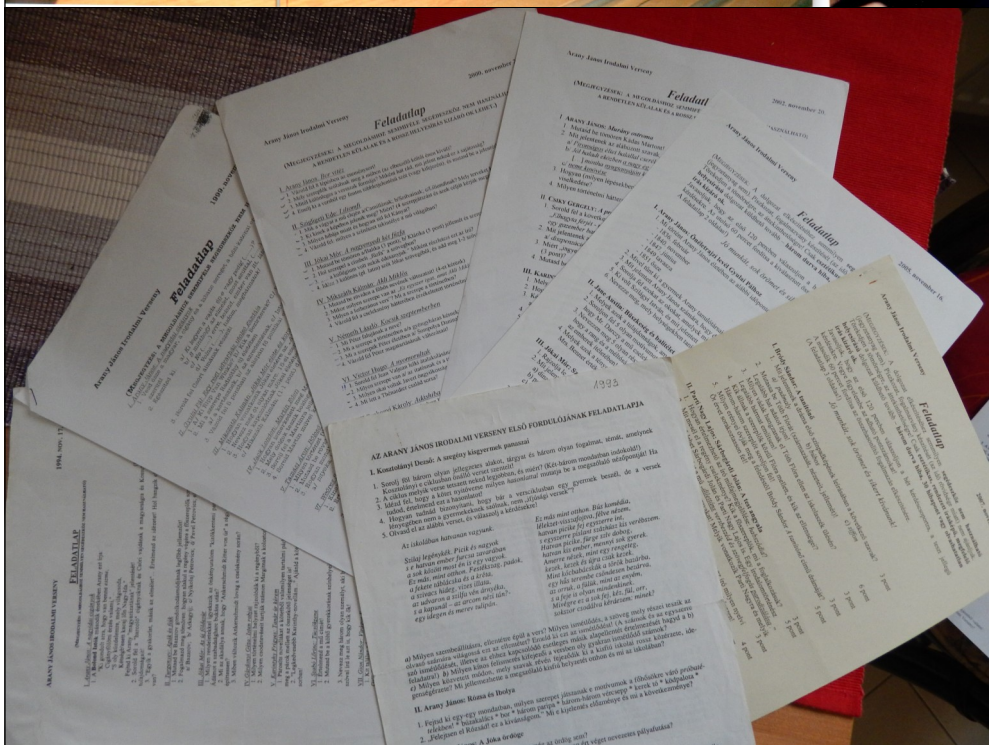
Darvasi László

Dobos László

Vámos Miklós

Juhász Krisztina

Dr. Uzonyi Pálné

Az Arany János Irodalmi Verseny Esztergomban

Véletlenül kerültem a verseny szervezői, résztvevői közé 1999-ben: magyar-francia szakos tanár voltam a Szent István Gimnáziumban, ahol frissen kerültem a magyaros munkaközösség-vezetői posztra. Ekkor kereste meg az iskolát Juhász Krisztina - akkor a Komárom-Esztergom Megyei Pedagógiai Intézet vezetője – azzal a kéréssel, hogy adjunk helyet az akkor már néhány éve sikeresen működő versenynek. Először kicsit megijedtem a feladattól, de hamarosan láthattam, hogy ez egy remekül megtervezett verseny, amelyben mindenkinek megvan a pontosan meghatározott szerepe, így én csak egy kis helyi „fogaskerek” lettem a gépezetben, s ezt a szerepet aztán nyolc éven keresztül örömmel játszottam el mindaddig, amíg a Szent István Gimnázium az esztergomi Kis-Duna parton működött. Külön köszönöm a versenyhelyszínt azóta biztosító Eötvös József Gimnáziumnak és a helyi szervezőknek, hogy továbbra is számítanak a munkámra az azóta is remekül működő verseny zsűrijében.

A sok év alatt rengeteg élményben lehetett részem. Én még együtt dolgozhattam a verseny „szülőatyjával”, Kelecsényi Lászlóval, aki hihetetlenül precízen kidolgozta a verseny szabályzatát, amelyet azóta is pontról pontra követünk minden évben (pl. a „karantén” a szóbeli fordulók során lehetővé teszi, hogy mind az 50 versenyző ugyanarra a kérdésre válaszoljon egy-egy irodalmi mű alapján, s így objektív lehessen a pontozás). Találkozhattam, együtt bírálhattam el a versenyzők írásbeli vagy szóbeli teljesítményét Kovácsné Ilikével (aki aztán sokszor találkozott 1-2 év után ugyanezekkel a gyerekekkel az OKTV döntőjében, ahol szintén zsűritag volt) vagy a nagykőrösi Arany János Gimnázium egykori igazgatójával, a fanyar humorú, véleményével mindig telibe találó Tóth Tibor tanár úrral. Büszke vagyok rá, hogy mellettük lehettem, illetve hogy a korábbi és jelenlegi szervezők révén személyesen megismerkedhettem sok kortárs szerzővel, akiknek a művei a kötelező olvasmányok listáján szerepeltek az elmúlt 25 évben. A verseny nélkül biztosan soha nem kerültem volna közvetlen kapcsolatba Péterfy Gergellyel, Bereményi Gézával, Varró Danival vagy Tóth Krisztinával, hogy csak néhányat említsek közülük.

Sok kedves, gyakran rendszeresen visszatérő kollégával találkozunk minden évben az ország minden részéről. Az ő lelkes munkájuk nélkül – és természetesen a szervező iskola tanárainak folyamatos, kitartó és önzetlen háttérmunkája nélkül – nem létezne, nem lenne népszerű ilyen sokáig egy ilyen verseny, amely valóban csak eszmei jutalmat tud adni: néhány könyvet és arany, ezüst vagy bronz oklevelet kapnak a legjobbak a versenyen nyújtott összesített teljesítményük alapján. Hiszen a mai – gyakran értéket tévesztő - világban nem könnyű olvasásra, komoly gondolkodásra rábírnunk gyerekeket, akik napjaik nagy részét kénytelenek az iskolában tölteni, s egyre kevesebb idejük van arra, hogy érdeklődési körüknek megfelelő dolgokkal, például komoly szépirodalom olvasásával foglalkozzanak.

Uzonyi Pálné, Terike és Tóth Tibor

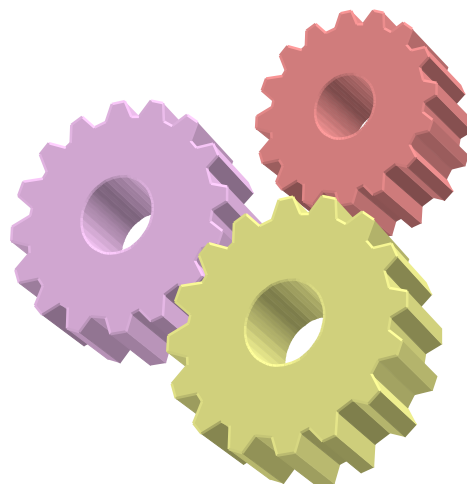
Zsűrizés Varró Dániellel

Zsűri: Molnárné Elmer Edit, Uzonyi Pálné, Tóth Bertalanné

A verseny olvasmánylistáján szereplő XIX. századi alkotások

- Ambrus Zoltán: Midas király
 Arany László: A délibábok hőse
 Csiky Gergely: A nagymama
 Csiky Gergely: Proletárok
 Csokonai Vitéz Mihály: Az özvegy
 Karnyóné
 Eötvös József: A falu jegyzője
 Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember
 Gyulai Pál: Egy régi udvarház utolsó
 gazdája
 Jókai Mór: A debreceni lunátikus
 Jókai Mór: A jövő század regénye
 Jókai Mór: A löcsei fehér asszony
 Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa
 Jókai Mór: És mégis mozog a föld
 Jókai Mór: Rab Ráby
 Jókai Mór: Szegény gazdagok
 Kaffka Margit: Hangyaboly
 Kemény Zsigmond: Zord idő
 Kisfaludy Károly: Kérők
 Mikszáth Kálmán: A Sipsirica
 Mikszáth Kálmán: Akli Miklós
 Mikszáth Kálmán: Jókai Mór élete és
 kora
 Mikszáth Kálmán: Különös házasság
 Mikszáth Kálmán: Szent Péter
 esernyője
 Mikszáth Kálmán: Új Zrínyiász
 Petőfi Sándor és Arany János levelezése
 Petőfi Sándor: A hóhér kötele
 Petőfi Sándor: Bolond Istók
 Petőfi Sándor: Úti levelek
 Szigligeti Ede: Liliomfi

„A lélek segíti a testet, és bizonyos pillanatokban fölemeli. Ez az egyetlen madár, amely felemeli a maga kalitkáját.”
Victor Hugo

25 éves az Arany János Irodalmi Verseny

Írta: Molnárné Vámos Katalin, az Óbudai Árpád Gimnázium magyartanára

Az Arany János Irodalmi Verseny ünnepi évfordulóhoz közeledik, immáron **25 éve vehetnek részt középiskolás diákok ezen a színvonalas megmérettetésen**. Mivel 15 éve lelkes felkészítőként, 13 éven át pedig döntős diák(ok) kísérőjeként is kapcsolódom az „aranyosok” táborához, megtisztelőnek érzem, hogy megírhatom emlékeimet, élményeimet a verseny kapcsán, mely íráshoz régi tanítványaim visszaemlékezéseit is kapcsolom.

Az országos versenyt **Juhász Krisztina** szervezőtanár, **Kelecsényi László** magyartanár, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság tagja és **Tóth Tibor** magyartanár, a nagykőrösi Arany János Gimnázium nyugalmazott igazgatója hívták életre 1993-ban, s tartották mozgásban mindaddig, míg annak működtetését a **tatai Eötvös József Gimnázium magyar munkaközössége** át nem vette nyolc évvel ezelőtt. **Csúzyné Harasztosi Julianna** tanárnő igazán lelkes motorja, szervezője, koordinátora, működtetője a versenynek, mely munkában hű társai **magyar szakos kollégái**, s igen megtisztelő **Barsi Éva igazgatónő** támogató jelenléte, figyelme is.

A verseny célja az olvasottság, az irodalomismeret szélesítése és elmélyítése, **az élményszerű befogadás és műértés fejlesztése, az ezekről való írásbeli és szóbeli megnyilatkozások színvonalának emelése**, mindezek kapcsán a tantárgyi képességek és a tájékozottság növelése, értékelése. A kiírók célja továbbá **a magyar irodalom tantárgyban kiemelkedő teljesítményre képes tanulók számára versenylehetőség teremtése, a tehetségek gondozása**. A **9-10. évfolyamos tanulók** egy kategóriában versenyeznek. Részt vehet valamennyi középfokú iskola (gimnázium, szakközépiskola, szakiskola) 9-10. évfolyamos tanulója.

A verseny kétfordulós. Az első forduló a diák saját intézményében zajlik, s a nevező diákoknak egy, a 7 kiadott olvasmányra vonatkozó tesztszerű feladatsort és egy esszét kell elkészíteniük egy kijelölt cím alapján. A **döntő** már csak a beküldött dolgozatok alapján kijelölt pontszámot elért **50 diák részvételével zajlik**. A versenyzők először egy központi zárthelyi dolgozatot (fogalmazást) készítenek az olvasmánylistán szereplő egyik alkotásról vagy művek összevetéséből 180 perc alatt, majd 3 szóbeli fordulóban

Molnárné Vámos Katalin tanítványával, Garai Lucával

vesznek részt, ahol a listán szereplő művekről elhangzó azonos villámkérdésekre válaszolnak nyilvánosság előtt.

Az eredmények közzétételének módja ünnepélyes, nyilvános eredményhirdetésen történik. A verseny végén minden iskola megkapja írásban a teljes eredménylistát, a szervező gimnázium honlapján megjelentetik az eredményt. A **díjazás tekintetében** a döntő legjobb 20 résztvevője könyvjutalmat, ajándéktárgyakat és arany, ezüst vagy bronz fokozatú minősítést nyerhet el. A döntő többi versenyzője oklevelet kap, és dicséretben részesül. A döntőbe jutott legeredményesebb 20 versenyző felkészítő tanárai könyvet kapnak.

A verseny mindenképpen **komoly, alapos, kitartó felkészülést igényel mind a diákok, mind a felkészítő tanár részéről**. Az első fordulóra jelentkező tanulóknak általában a pénteki napokon tartottam a szakköröket, hiszen ez a nap volt alkalmas arra, hogy a több osztályból verbuválódott társaságot összefogjam. A kijelölt művek között mindig találtunk egy Arany János-művet, egy világirodalmi alkotást, egy-két Arany János-kortársat, egy drámai művet és két kortárs, 20-21. századi irodalmi műalkotást. A közös megbeszélések, feldolgozások sok örömet jelentettek számunkra, hiszen a szakkör lehetőséget adott a kötetlenebb beszélgetésekre, egyéni megszólalásokra, vitákra, őszinte fejtegetésekre, véleményalkotásra. Így ír erről egy volt Arany János-os diákom, a **2012-ben érettségiett Havas Kata**: „Mit is kaptam az Arany János Irodalmi Versenytől? Sok-sok szép emléket Monte Cristo grófjáról, Pacsirtáról, a nagyidai cigányokról és más irodalmi alakokról. A felkészülés mindig kellemes hangulatban telt, szorgosan faltuk a regényeket, amikor már az óráknak vége volt, és az iskola is kiürült. Vámos tanárnő vezénnyelésével beültünk a 118-as terembe teázni, és közben elemeztük a történeteket, hol széles vigyorral az arcunkon, hol pedig szenvedve, egyik oldalról a másikra. A döntőben minden szóbeli feladat elején Vámos tanárnő orosz nyelvű jókívánságát és egy kis csokoládét kaptunk útravalónak a siker érdekében. Nagyszerű érzés az „Arany Jani-s” közösségbe tartozni, mert pontosan tudom, mennyi munka van az eredmények mögött, és természetesen az együtt töltött idő a diáktársaimmal és a Tanárnővel szintén **rengeteg élménydús mozzanattal gazdagította árpados éveimet**.”

A verseny szinte „hobbimmá” vált, a döntők után alig vártam, hogy kiírják a következő tanév olvasmánylistáját, hogy a diákoknak néhány instrukciót tudjak adni a kijelölt művekről, a főbb olvasási struktúrákról. Egy másik kedves diákom, a **2010-ben érettségizett Lővei Péter** így vall ezekről az időkről: „Az Arany János Irodalmi Versenyre már nyáron el kellett kezdeni a felkészülést, hét könyvet kellett elolvasni, ami kezdetben soknak tűnt, de mivel nagyon jók voltak, ezért gyorsan sikerült elolvasnom őket. A szakköröket nagyon élveztem, mert ilyenkor **sokkal jobban sikerült értelmeznünk az olvasottakat, mint egy hagyományos irodalomóra keretében**. A döntőre másodszor is elolvastam az összes könyvet. Az Esztergomban eltöltött három napra máig szívesen emlékszem vissza. Jó volt a szervezés, sok érdekes emberrel ismerkedtem meg, és nagyon jó volt, hogy meghívtak egy híres embert is, abban az évben a betegeskedő Szabó Magda író helyett Kováts Adél színésznőt.” A diák visszaemlékezéséből kitűnik, hogy a döntő izgalmához hozzátartozott az a nagyszerű kezdeményezés is, hogy **az egyik (vagy mindkét) elemzett kortárs szerző is jelen volt, van a szóbeli forduló zsűrijében**. Így például volt alkalmam Spiró Györggyel, Jókai Annával, Temesi Ferencsel, Vámos Miklóssal, Varró Daniellel, Dobos Lászlóval, Tóth Krisztinával, Parti Nagy Lajossal, Háy Jánossal és Lugosi Viktóriával stb. találkozni.

Az első fordulóra tesztek, esszécímekeket találtam ki, megpróbáltam imitálni a feladatok jellegét. Úgy gondoltam, **eredményesebb a felkészítés, ha egy személy, tanár fogja össze a felkészítés munkáit**, mert így a diákok (a kezdeti megismerkedés, összeszokás után) hozzászoktak a rendszeres számonkéréshez, megbeszéléshez, átadták egymásnak a köteteket (melyeket néha nehezen szereztünk be). Az Arany János-szakkör **barátságokat, szimpátiát teremtett az évfolyamtársak, iskolatársak között**, a felsőbb éves diákok lelkesen bátorították, bátorítják fiatalabb társaikat, szurkolnak nekik a döntőbe jutás és a korábban esztergomi, egy ideje pedig tatai megmérettetés ideje alatt.

Ezek a **diákok egy nyelvet beszélnek**, olvasási vágyuk, elemzőképességük, empátiájuk, szorgalmuk kiemeli őket azon diáktársaik közül, akik előtt adott esetben a magyar tanórák keretében nem mernek megszólalni. Az országos döntő pedig végképp megteremti a lehetőséget arra, hogy 49-50 hasonló felkészültségű, érettségű diáktársukkal megismerkedve kinyíljon a szemük az irodalmi elemzések valódi lényegére, az önmegismerés, önfejlesztés lehetőségeire. A szintén **2010-ben érettségizett kiváló tanuló, Horváth Imola** így emlékezik vissza ezekre az évekre: „Számomra az Arany János Verseny és a szakkörök középiskolás éveim legszebb emlékei közé tartoznak. Érdekes, elgondolkodtató olvasmányok, kellemes péntek délutánok, ahol megtanulhattam, hogy egy kérdés mennyire mást tud jelenteni az embereknek, milyen sok oldalról meg lehet közelíteni azt, hogy pár száz oldalban mennyi tartalom és érték lapul. Úgy ér-

zem, hogy **ebben az időszakban fejlődött legtöbbet a látásmódom, az empátikus és kommunikációs képességem.** 9.-ben a döntő utolsó fordulójában éreztem azt, hogy igazán önmagam tudtam lenni, hogy ki tudtam hozni magamból a maximumot, és **boldog voltam, mert valami kerek egészet tudtam nyújtani, amit azóta sem.**”

A versenyre való felkészülés igazi hozadéka tehát mind a diákok, mind jómagam számára a **tanulás, fejlődés, nyitás lehetősége.** A nem szokványos, nem kötelező irodalmi művek elemzése után a rugalmasság, ötletesség, bátor elemzőképesség ajándékát kaptam meg az Arany János Irodalmi Versenytől. Ez alatt a 15 év alatt **sokat fejlődtem, tanultam mind a diákoktól, mind a szakirodalom tanulmányozásából, mind a döntőn elhangzott feleletekből,** hiszen azok a produkciók **komoly „módszertani tanfolyamokkal” értek fel** számomra. A versenyzők közül sokan nem humán területen tanultak tovább, de a verseny mindenképpen hasznukra vált az alkotás, az írás, a fogalmazás és bármilyen témából történő önkifejezés, megszólalás terén.

A régebben érettségizettek már komoly rálátással rendelkeznek e téren a verseny hasznára vonatkozóan. A 2010-ben érettségizett, **kétszeresen is arany diplomás** Arany János-os diáklányunk, **Szaufman Ivett,** aki ballagásának évében magyartanára, Feketéné Kovács Anikó segítségével az irodalmi OKTV 14. helyezette volt, így gondolkodik: „A gimnáziumi évek során az egyik legkellemesebb emlékemként tartom számon az Arany János Irodalmi Versenyt. Mikor belevágtam először, tudtam, hogy sok munkával fog járni, és kicsit aggódtam, hogy végig tudom-e majd olvasni az összes regényt, meg tudom-e majd jegyezni a szereplők nevét. Kihívásként tekintettem erre a versenyre. Amikor azonban elkezdtük a felkészülést, teljesen más értelmet nyert a megmérettetés. **Egy hosszú, sokszínű irodalmi utazás vette kezdetét.** A verseny nemcsak segített felfedezni különböző irodalmi korokat és szerzőket, hanem hozzájárult egy **komplex látásmód elsajátításához** is, melynek a mai napig nagy hasznát veszem az egyetemen is. Megtanultam, **hogyan lehet egy művet egyszerre a legkisebb részleteiben és univerzális egészként is látni.** A verseny előtti napokban már éreztem, **bármilyen is lesz az eredmény, megérte elindulni.** A következő évben kétség sem fért hozzá, hogy ismét nevezni fogok, hiszen nagyon élveztem az elsőt is. Az Arany János-verseny számomra a mai napig is egyet jelent a **precíz elemző munka és a felfedezve olvasás kellemes élményével.**”

A cikk elején álló Victor Hugo-idézet, mottó sejteti, hogy számomra már egyre megerőltetőbb a tanári pálya adminisztrációval, szervezésekkel, felesleges ügyeivel járó „favágó” munkája. **1986 óta dolgozom az Óbudai Árpád Gimnáziumban,** sok mindent megéltem már az intézmény viharából és örömeiből, de úgy gondolom, az az élmény, hogy az általam hön szeretett irodalmi alkotások elemzése, az önfejlesztés, a társaink iránti odafigyelés és nyitottság képességének megélésére lehetőségem van mind a tanórákon, mind a humán tanári összetartó, kiváló emberekből álló közösségében, felülmúlhatatlan érték marad számomra. **Hűségesen vallom magam árpados tanárnak,** és továbbra is gyarapítani szeretném az érettségizett diákok és jól versenyző tanulók számát.

Cikkemet a verseny árpados történetének legelső eredményes, ezüst diplomás diákjának, a 2006-ban érettségizett, s azóta közgazdász diplomát szerzett **Mezei Bálintnak** soraival zárom: „Az Arany János-versenyek kamasz- és fiatalkorom meghatározó sikerélményeit adták. Az elért eredmények mellett azonban a felkészülés folyamata és a versenyfeladatok változatossága formálta leginkább személyiséget. A **kiváló beszédképességtől kezdve a kritikai észrevételek bátor megfogalmazásán keresztül az olvasás mély szeretetéig olyan tulajdonságokkal és képességekkel lettem gazdagabb** a hosszú és alapos felkészülési folyamat, valamint a színvonalas mezőny és az idegileg igen megterhelő éles versenyhelyzetek hatására, **amelyek különböző élethelyzetekben folyamatosan nagy segítségemre vannak.** Egy kicsit zárkózott, az önbizalomhiányt gyakran nagyképűséggel palástoló kamaszból részben az Arany János-versenyek két hosszú éve alatt **nyitott és igazán társasági fiatallá értem, és tanultam meg saját képességeimet és tehetségemet megfelelően értékelni és hasznosítani.** Számos versenysikert éltem át, és egyetemi tanulmányaimat is befejeztem már, de az Arany János-oklevelek továbbra is dolgozóasztalomon kapnak helyet.”

Isten éltesse az Arany János Irodalmi Verseny létrehozót, szervezőit, működtetőit még nagyon sokáig erőben, egészségben, ötletességben és kitartásban mindannyiunk legnagyobb örömére! Igazán hálás vagyunk önzetlen munkájukért.

Molnárné Vámos Katalin

A verseny
olvasmánylistáján
szereplő világirodalmi alkotások

Ajar: Előttem az élet

Austin, Jane: Büszkeség és balítélet

Brontë, Emily: Üvöltő szelek

Dumas, Alexander : Monte Cristo grófja

Fontane, Theodor: Effi Briest

Gogol, Nyikolaj Vasziljevics: A revizor

Golding, William: A Legyek Ura

Hasek, Jaroslav: Svejk I.

Hawthorne, Nathaniel: A hétormú ház

Hemingway, Ernest: Akiért a harang szól

Hugo, Victor: A nyomorultak

Hugo, Victor: A párizsi Notre Dame

Keyes, Daniel: Virágot Algernonnak

Lee, Harper: Ne bántsátok a feketerigót!

London, Jack: Martin Eden

Orwell, George: Állatfarm

Sagan, Françoise: Jó reggel, búbánat!

Saint-Exupéry, Antoine de: Az ember földje

Sienkiewicz, Henryk: Quo vadis

Salinger, J. D.: Zabhegyező

Thackeray, William: Hiúság vására

Tolsztoj, Lev: Anna Karenina

A „képzeletmozi” versenye

A „képzeletmozi” Csukás István metaforája az olvasásra, melynél nagyobb csodát az író el sem tud képzelni. Erre a csodára ösztönöz diákokat és tanárt huszonöt éve az Arany János Irodalmi Verseny.

A szolnoki Verseghy Ferenc Gimnázium tanáraként 2001-ben hallottam először a középiskolásoknak kiírt megmérettetésről. Beneveztünk. Olvastunk, értelmeztünk, jegyzeteltünk, fogalmaztunk, villámkérdésekre próbáltunk megoldásokat keresni... Bejutottunk a döntőbe! A verseny helyszíne akkor még az esztergomi Szent István Gimnázium volt. Elvarázsolt minket: dr. Farkasné Juhász Krisztina mindenkit magával ragadó lelkesedése, a verseny megálmodójának, dr. Kelecsényi Lászlónak a szakértelme, tudása; maga a verseny, a Duna - parti iskola patinás épülete, a bazilika fensége, a Mária Valéria-híd kecses íve. A tanítványaim nem lettek helyezettek, de az élmények kicsit kárpótoltak bennünket. A verseny alatt már megfogalmazódott bennem, hogy nem jól készítettem fel őket. Más módszer szerint kell dolgoznunk. Évekbe telt, míg a számomra legjobb, legeredményesebb felkészítési folyamatot kialakítottam, és Tatán már jöttek is a sikerek. Időközben a verseny helyszíne ugyanis átkerült egy másik csodálatos dunántúli városba, Tatára. Nekem az Arany János Irodalmi Versenyt az Eötvös József Gimnázium jelenti. Évek óta, ha jön az április, akkor tudom, utazunk Tatára.

Miért szeretem ezt a versenyt? Abban a világban, ahol a digitális technika egyre jobban kiszorítja a Gutenberg-galaxist, ez a nemes verseny az olvasásra ösztönzi a tizenéveseket, elindítja bennük a számítógépen készen kapott képi világ mellett a „képzeletmozit.” Ez az a megmérettetés, amely a figyelmes, értő olvasás mellett a diák véleményére kíváncsi és nem a szakirodalom bölcs soraira. Fejleszti a memóriát, az absztraháló, az analízáló képességet, az írásbeli szövegalkotást, a szóbeli megnyilatkozás készségét.

Szeretem, mert nagyon korrekt, diákbarát az értékelés. A mi tantárgyunk tárgyának nincs egy megoldása, ahogy Kosztolányi Dezső vallotta: „*A könyvet mindig ketten alkotják: az író, aki írta, s az olvasó, aki olvassa.*”, de sokan, sokfélék vagyunk mi befogadók, interpretálók, így nem is lehet egyetlen győztese a versenynek. Az ötven döntőbe jutott tanulónak csaknem a fele vihet haza arany, ezüst és bronz diplomát.

Minden versenyen vannak természetesen olyanok, akik elkeserednek, akik csalódtak, tanárként ezt is tudnunk kell kezelni. S ott a következő év, amikor sikerülhet! A tudást pedig lehet kamatoztatni a tizenegy-tizenkettedikesek legnagyobb versenyén, az OKTV-n. Az a tapasztalatom, hogy aki mindkét évben részt vett az Arany János Irodalmi Verseny döntőjében, az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen is sikerrel helytállt.

Szeretem a versenyt a hangulata miatt, mert a gyerekek nem ellenfelei egymásnak, hanem egymás barátai lesznek a harmadik nap végére. Jó érzés tanárként is az ismerős arcokat viszontlátni.

Szeretem az olvasmányok miatt is, hiszen „*az olvasás művészetének első alaptörvénye: olvasunk jó könyveket*”- mondta Benedek Marcell. Ezen a versenyen ez az alaptörvény mindig teljesül. Júni-

Turczi István és Gál Fanni az eredményhirdetésen

usban gyakrabban nézem az Eötvös Gimnázium honlapját, vajon megjelent-e már a következő tanév olvasmánylistája. Élmény újra olvasni a nagy klasszikusokat, elővenni eddig nem olvasott műveket, felfedezni a kortárs irodalom értékeit.

Szeretem a versenyt, mert mindig nagy izgalommal tölt el, vajon ki fogadta el a szervezők felkérését, melyik író foglal majd helyet a zsűriben. Életre szóló élményt (és nem kis izgalmat) ad diákjainknak, hogy a szerző ül velük szemben a zsűriben. Az írók számára is érdekes lehet, hogy ötven, nagyon felkészült diák hogyan értelmezi az alkotásukat. Látom magam előtt Dobos László meghatódottságát, Lugosi Viktória örömét, Háy János lelkesedését, Erdős István szerény, jóságos tekintetét, Varró Dánielt, amint izgul a versenyzőkért; hallom Tóth Krisztina szigorú, de építő kritikáját, Turczy Istvánt, amint bevallja, lehet, hogy a regényét jobban ismerik a versenyzők, mint maga a szerző, Péterfy Gergelyt, ahogy gratulál a versenyzőknek, kik számos értelmezési rétegét tárták fel művének.

Az iskolám, a kiemelt versenyek közt tartja számon az Arany János Irodalmi Versenyt. Azok a diákjaim, aki diplomát szereztek Tatán, mindannyian az egyik legmagasabb elismerés, a Verseggy-díj jutalmazottai lettek, és köszöntötte őket városunk mindenkorai polgármestere.

Sokáig a tanítványaimért szurkoltam, de két alkalommal anyaként, a lányoméért, Gál Fanniért is izgulhattam. Arany és ezüst diplomát szerzett. A két év készülése, tudása megalapozta későbbi versenyeinek sikerét, hiszen bizonyított a magyar irodalom OKTV-n, ahol második helyezett lett. (Tanára: Bódor Mária.) Most az ELTE jogászhallgatójaként is azt vallja, hogy az Arany János Irodalmi Verseny volt az egyik legszebb gimnáziumi emléke. Egyedül kapott maximális pontot a Mennyei egyetemre..., gratulált neki Turczy István.

Mindezekért az élményekért szeretnék köszönetet mondani a tatai Eötvös József Gimnázium magyar munkaközösségének, akik minden évben hatalmas munkát végeznek a verseny megszervezésével, lebonyolításával. Az Arany János Irodalmi Verseny lelke Csúzyné Harasztosi Julianna. Julika, csodálom az erődöt, a kitartásodat, a szervezőkészségedet, az optimizmusodat, a munkádat. Várjuk az újabb műveket és a tatai találkozást!

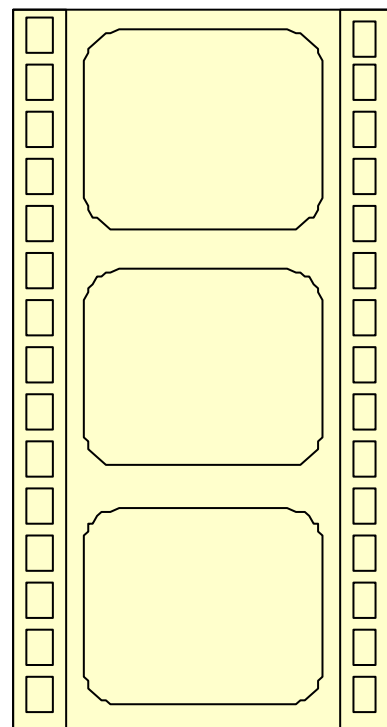
Krúdy azt írta: „én csak elkezdhetem...”, de mi, az olvasók folytatjuk. Kívánom, hogy a „képzeletmozi” sokáig forogjon még!

Baráth Márta

történelem-magyar szakos középiskolai tanár,
a történelem munkaközösség vezetője
Verseggy Ferenc Gimnázium
Szolnok

Baráth Márta Erdős István íróval és a tanítványaival

A 25. verseny döntősei

Aradi Mátyás	Budapesti II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Dr. Pelczér Katalin
Bak Rita	Miskolci Földes Ferenc Gimnázium	Dr. Puskás István
Bánhidi Laura	ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Ált. Isk. és Gyak. Gimnázium	Horváth Beáta
Bejczy Veronika	ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Ált. Isk. és Gyakorló Gimnázium	Törzsök Édua
Benedek Anna	Pécsi Janus Pannonius Gimnázium	Dr. Balogh Gyöngyi
Fábián Luca Réka	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	Gergely Magdolna
Fauszt Klára	ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Ált. Isk. és Gyakorló Gimn.	Törzsök Édua
Gajdócsi András	Miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium és Kollégium	Hutka József
Gyöngyösi Sára	Budapesti XIV. Kerületi Szent István Gimnázium	Pusztai Mária
Győrffy Emese	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	Gergely Magdolna
Horváth Veronika	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	Gergely Magdolna
Hujber Aliz	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Ált. Isk. és Gimnázium	Turcsányi Márta
Jávör Boróka	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Ált. Isk. és Gimnázium	Turcsányi Márta
Juhász Flóra	Egri Dobó István Gimnázium	Batári Antal
Juhász Johanna Hedvig	Budapesti II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Dr. Pelczér Katalin
Kakas Hanna Flóra	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Ált. Isk. és Gimnázium	Turcsányi Márta
Kalotai Dávid	Budapesti II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Dr. Pelczér Katalin
Kalotai Máté	Budapesti II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Dr. Pelczér Katalin
Kesztyűs Viktória	Egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium	Gabanyecz Mónika
Király Nóra	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	Csizi Katalin
Kisbárnai Flóra	Budapesti Németh László Gimnázium	Somvári Gabriella
Kiss Réka	ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium, Budapest	Garam Ágnes
Kóródi Petra	Szolnoki Verseyhy Ferenc Gimnázium	Baráth Márta
Kovács Ajsa	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Ált. Isk. és Gimnázium	Turcsányi Márta
Kovács Hanna Panna	Budapesti XIV. Kerületi Szent István Gimnázium	Pusztai Mária

Kullai Adél	Budapesti XIV. Kerületi Szent István Gimnázium	Pusztai Mária
Lefor Petra Mónika	Szolnoki Verseghegy Ferenc Gimnázium	Baráth Márta
Lendvai Ágnes	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	Gergely Magdolna
Nagy Krisztina Réka	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	Gergely Magdolna
Nagy Viktória Anna	Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnázium	Szakály Árpád
Németh Júlia	Szent Angéla Ferences Általános Iskola és Gimnázium, Budapest	Kárpáti Tünde
Osztovits Pál	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Ált. Isk. és Gimnázium	Turcsányi Márta
Ötvös Kinga	Budapesti II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Dr. Pelczer Katalin
Papp Balázs	ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Ált. Isk. és Gyak. Gimnázium	Etédi Emőke
Pigler Emília Zita	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	Gergely Magdolna
Rádi Rebeka	Budapesti II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	Dr. Pelczer Katalin
Rajkai László	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Ált. Isk. és Gimnázium	Turcsányi Márta
Rideg Hajnalka Julianna	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	Gergely Magdolna
Rubik Brigitta	Aszódai Evangélikus Petőfi Gimnázium, Ált. Isk. és Kollégium	Homoki Gábor
Sáránszki Anna	ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Ált. Isk. és Gyak. Gimn.	Törzsök Édua
Sebők Aida	Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma, Pécs	Várszegi Csaba
Sipos Borbála	ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Ált. Isk. és Gyak. Gimnázium	Arató László
Spisák Blanka	Miskolci Földes Ferenc Gimnázium	Pólik Magdolna
Szepessy Hajnalka	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Ált. Isk. és Gimnázium	Turcsányi Márta
Takács Tímea	Tatai Eötvös József Gimnázium és Kollégium	Czina Lászlóné
Timmer Maja Zsófia	Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyak. Gimnázium	Szakály Árpád
Tomcsányi Sára	Szent Angéla Ferences Általános Iskola és Gimnázium, Budapest	Kárpáti Tünde
Tóth Emese	Szolnoki Verseghegy Ferenc Gimnázium	Baráth Márta
Varga Medárd	Pécsi Janus Pannonius Gimnázium	Balogh Gyöngyi
Vörös Emese Hargita	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Ált. Isk. és Gimnázium	Turcsányi Márta

A versenyszervező munkaközösség: Volomné Somorjai Hajnalka, Sándor Mária, Farkas Valéria, dr. Horváthné Lőrincz Mária, Czina Lászlóné, Csúzyné Harasztosi Julianna, Szabó Andrea, Zámbo Magdolna, dr. Kerekes Kornélia

A negyedszázados évforduló kiadványának címét elődömtől, Juhász Krisztinától kölcsönöztem: a rendezvényen készített képeket ezzel a fájlnevvvel mentette el.

„Aranyunk” az értéket, az összetartozás élményét, a folytonosságot jelenti számomra, annak a versenynek a továbbvitelét, amelynek kitálói és elindító kitűnő érzékkel fogalmazták meg és valósították meg elképzeléseiket - elismeréssel adózom nekik. A tiszteletem az övék, akik létrehozta egy olyan megmérettetést, amely 25 év után is szinte változatlan formában működik.

Magyartanárként öröm a közösen elolvasott irodalmi alkotásokról beszélgetni a tanítványokkal - versenyszervezőként különleges kihívás évről évre összeállítani a következő évi olvasmányok jegyzékét; mániákusan olvasni napjaink irodalmát; a formálódó feladatlapot ízlelgetni; a beérkező dolgozatokat elolvasni; a kortárs írókat „becsempészni” a zsűribe; újra találkozni azokkal a lelkes és elszánt kollégákkal, akik ugyanúgy vélekednek az olvasásról, mint én.

Mert hiába változik a világ: olvasni öröm, olvasni jó, olvasni muszáj! „Hiszem... Nyugodt kinccsé lesz és örök haszonná.”

Csúzyné Harasztosi Julianna

A verseny
olvasmánylistáján
szereplő XX. századi alkotások

Babits Mihály: Elza pilóta
Babits Mihály: Gólyakalifa
Babits Mihály: Második ének
Babits Mihály: Timár Virgil fia
Bródy Sándor: A tanítónő
Fejes Endre: Rozsdametető
Füst Milán: Advent
Heltai Jenő: A néma levente
Illyés Gyula: Puszták népe
Kafka Margit: Hangyaboly
Karinthy Frigyes: Capillária
Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem
Karinthy Frigyes: Utazás Faramidóba
Kós Károly: Varju nemzetség
Kosztolányi Dezső: Aranysárkány
Kosztolányi Dezső: Pacsirta
Krúdy Gyula: A podolini kísértet
Krúdy Gyula: Boldogult úrfikoromban
Méhes György: Leleplezem a családomat
Molnár Ferenc: Liliom
Móra Ferenc: Aranykoporsó
Móricz Zsigmond: Forr a bor
Móricz Zsigmond: Pillangó
Nagy László: Rege a tűzről
Németh László: Égető Eszter
Németh László: Kocsik szeptemberben
Nyíró József: Uz Bence
Ottlik Géza: Iskola a határon
Rejtő Jenő: Vesztegzár a Grand Hotelben
Sánta Ferenc: Húsz óra
Sarkadi Imre: A gyáva
Sütő András: Advent a Hargitán
Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér
Sütő András: Gyermekkorom tükörcserepei
Sütő András: Kalandozások Ihajcsuhajdiában
Szabó Magda: Abigél
Szabó Magda: Az a szép fényes nap
Szabó Magda: Az ajtó
Szabó Magda: Mondják meg Zsófikának
Székely János: Caligula helytartója
Szerb Antal: A Pendragon-legenda
Tamási Áron: Ábel a rengetegben
Tamási Áron: Bölcső és bagoly
Tersánszky Józsi Jenő: Kakuk Marci
Weöres Sándor: Rongyszőnyeg

Az Arany János Irodalmi Versennyel először felkészítő tanárként kerültem kapcsolatba. A tanítványokkal végzett munka, a művek közös értelmezése mindig nagy örömet jelentett számomra.

2010 óta vagyok a versenybizottság tagja, így az olvasás élménye mellett a feladatok összeállításának izgalma is áthatja az országos döntőre készülési időszakát. A szóbeli zsűri tagjaként a versenyzőkkel, a kollégákkal és a meghívott alkotókkal való személyes találkozás, kapcsolatteremtés jelenti számomra a legértékesebb pillanatokat. Felejthetetlen élmény számomra, hogy 2015-ben Bereményi Gézával együtt értékelhettem a diákok teljesítményét.

Büszkeséggel és jó érzéssel tölt el, hogy az ország egyik legszebb helyén lévő, patinás gimnázium tanáraként lehetek részese ennek a méltán sokak által kedvelt, az olvasást, a mai magyar irodalmat is népszerűsítő megmérettetésnek.

Szabó Andrea

Öröm látni, hogy vannak fiatalok, akik szívesen olvasnak, akiket az olvasottak gondolkodásra készítetnek, és tudják, hogy az olvasás - legyen az klasszikus vagy modern - jótékony hatásával egyetlen más időtöltés sem vetekszik.

Farkas Valéria

Mit jelent nekem az Arany János Irodalmi Verseny? Évente ismétlődő megújulást és kihívást, közös munkát és együttműködést, élményeket és tapasztalatszerzést. Nem utolsósorban sok örömet, mert az olvasás szeretetét tapasztalom évről évre.

Czina Lászlóné

Az ország minden pontjáról érkeznek a versenyre diákok, mégis pár nap alatt közösséggé formálja őket az olvasás élménye.

Izgatott várakozás, találgatások, hogy vajon ki lesz az a vendég, kortárs író, aki előtt saját művéről kell beszélni a versenyzőknek.

Volomné Somorjai Hajnalka

Látni, hogy a fiataloknak is fontos az olvasás: örömet; kapcsolatba kerülni mai magyar írókkal, s kicsit bepillantani életükbe: megtiszteltetés; a verseny szervezőcsapatához tartozni: élmény. Maradjon ez soká így!

Dr. Kerekes Kornélia

A verseny olvasmánylistáján szereplő mai alkotások

Bereményi Géza: Eldorádó

Czakó Gábor: 77 magyar rémmese

Darvasi László Trapiti és a borzasztó nyúl

Dobos László: Hólepedő

Dragomán György: A fehér király

Erdős István: Rajkó

Esterházy Péter: Fancsikó és Pinta

Fiala Borcsa: Szerinted?! – Ellenpontok

Garaczi László: Pompásan buszozunk

Gerlőczy Márton: Igazolt hiányzás

Greccsó Krisztián: Pletykaanyu, Bolondok, Axiilles-in

Háy János: A boggyósgyümölcskertész fia

Háy János: Dzsigerdilen. A szív gyönyörűsége

Jókai Anna: Napok

Kányádi Sándor: Valaki jár

Kertész Imre – Esterházy Péter: Egy történet

Kertész Imre: Nyomkereső

Kiss Anna: Genitivus

Lázár Ervin: Hét szeretőm

Leiner Laura: A Szent Johanna gimni – Kezds

Lugosi Viktória: Ajkv

Nádas Péter: Egy családregény vége

Parti Nagy Lajos: Sárbogárdi Jolán - A test anygala

Péterfy Gergely: Kitömött barbár

Rónaszegi Miklós: A rettenetes Kartal

Spiró György: Álmodtam neked

Szakonyi Károly: Adáshiba

Temesi Ferenc: Por I. kötet

Tótfalusi István: A Nibelung-sztori

Tóth Krisztina: Vonalkód

Turczi István: Mennyei egyetem

Vámos Miklós: Zenga zének

Varró Dániel: Túl a Maszathegyen

Készült Tatán, 2018 áprilisában, az Eötvös-újság különszámaként
a 25. Arany János Irodalmi Verseny alkalmából.
Szerkesztette: Csúzyné Harasztosi Julianna
Kiadja: az Eötvös József Gimnázium és Kollégium, Tata, Tanoda tér 5.
www.eotvos-tata.sulinet.hu
Nyomdai munka:
Kettőspont Kiadó, Nyomda, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
www.kettos.hu